

KARTA WYZWANIA/PROBLEMU

ID:	S.05
Data aktualizacji wpisu:	21.05
Autorzy:	Agnieszka Sobol, Małgorzata Hajto, Paulina Legutko-Kobus, Barbara Szulczewska,
Grupa ekspercka:	Środowisko i adaptacja do zmian klimatu

1. Nazwa wyzwania:**Racjonalizacja gospodarowania wodą w miastach****2. Zwięzła charakterystyka wyzwania (uzasadnienie z elementem diagnozy):**

Świadomość przyczyn deficytu wody i zagrożenia powodziowego oraz możliwości przeciwdziałania im w środowisku miejskim rośnie, jednak jest wciąż niewielka. Stąd pilnym zadaniem jest zmiana podejścia administracji i wielu środowisk profesjonalnych do rozwiązywania problemów wodnych oraz wzrost świadomości w społecznościach lokalnych. Kluczowe jest zrozumienie przez różne grupy społeczne, jaki jest obieg wody w przyrodzie oraz jakie są zagrożenia i możliwości utrzymania wody w stanie odpowiednim dla jej odbiorców.

Pogodzenie celów wynikających z potrzeby racjonalizacji gospodarowania wodą w miastach obejmującej zarówno gospodarowanie wodą niezbędną dla pozyskiwaną do celów komunalnych i gospodarczych, jak i wodą opadową. Przeciwdziałanie nadmiarowi wody i zapobieganie jej niedoborowi wymaga stosowania rozmaitych, wzajemnie komplementarnych rozwiązań i metod. W gospodarce wodnej w miastach w niewystarczającym stopniu podejmuje się związki przyczynowe między czynnikami sprawczymi zjawisk powodzi i susz. Analiza presji, stanu i skutków, jest kluczowa do wyboru właściwych reakcji oraz najbardziej racjonalnych pod względem kosztów środków rozwiązywania problemów związanych nadmiarem wody, jej niedoborem i suszami.

Biorąc pod uwagę powyższe na terenach miejskich niezbędne jest sukcesywne zwiększanie udziału terenów przepuszczalnych, w tym zwłaszcza biologicznie czynnych. W celu bezpiecznego i ekonomicznego zagospodarowania wód opadowych niezbędny jest rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (BZI). Wzajemne powiązania pomiędzy rozwiązaniami opartymi o wodę i zielen tworzą układy synergiczne wywołujące sprzężenia osiągniętych efektów lub wręcz umożliwiające te efekty (więcej w kartach BZI).

Zauważyć należy, że możliwości prowadzenia zrównoważonej gospodarki wodnej w miastach nie zależą jedynie od działań podejmowanych na terenie samych miast. Wpływ otoczenia jest tutaj kluczowy, zarówno biorąc pod uwagę parametry dotyczące ilości, jak i jakości wody oraz zagrożenia związane ze zjawiskiem powodzi czy suszy. Poza szeregiem przedsięwzięć ukierunkowanych na mikroretencję na terenach miejskich należy podejmować inwestycje z zakresu: retencji krajobrazowej (renaturyzacja), retencji leśnej, retencji na terenach rolnych, retencji jeziornej oraz retencji w wyrobiskach pokopalnianych.

Powodzie i niedobory wody wynikają ze złożonych efektów antropopresji, w tym braku sprzężenia gospodarki wodnej z gospodarką przestrzenną. Kluczowe jest zachowanie w

miastach naturalnych terenów zalewowych. W tym celu niezbędne jest wyznaczenie obszarów narażonych na ryzyko występowania powodzi opadowych i zabezpieczenie tych terenów dla naturalnej sukcesji. W planowaniu przestrzennym wymaga to wskazania obszarów wysokiego ryzyka w MPZP oraz ustalenie przyczyn zagrożenia oraz skali skutków.

Równocześnie należy zauważyć, że w krajowej gospodarce wodnej występuje niedostateczne sprzężenie usług ekosystemowych z rozwiązaniami hydro-inżynierskimi. Nadmierna ingerencja w przyrodę w tym zakresie powoduje potęgowanie się problemów środowiskowych w miastach. Niewłaściwa gospodarka wodna prowadzi do trzech kluczowych problemów: niedoboru wody (zagrożenie suszą), nadmiaru wody (zagrożenie powodziowe) i wody złej jakości.

Analiza dotychczasowej sytuacji w zakresie gospodarowania wodą w miastach (więcej na ten temat w pkt. 7) pozwoliła na sformułowanie następujących problemów z jej wdrażaniem:

- bariery (w tym legislacyjne) związane z przeciwdziałaniem powodziom miejskim i skutkom suszy

Nagłe powodzie miejskie są efektem nawalnych opadów i zagospodarowania terenu, i powstają w warunkach znacznie przyspieszonego odpływu w wyniku utwardzenia powierzchni (przez co woda nie infiltrowuje do powierzchni ziemi, a systemy kanalizacji deszczowej nie są w stanie odprowadzić tak dużej ilości wody w bardzo krótkim czasie). Choć powodzie nagłe są zjawiskiem krótkotrwałym, to ich skutki zarówno dla funkcjonowania miast jak i ich mieszkańców są dotkliwe. Dlatego rozwiązania mające na celu przeciwdziałanie powodziom miejskim i ich skutkom są priorytetowe punktu widzenia działania miast.

Równocześnie prognozy zmian klimatu wskazują na zwiększanie się zasięgu i siły zagrożenia suszą w wielu regionach Polski. Zmiana struktury opadu i brak pokrywy śnieżnej będą skutkować obniżeniem wilgotności gleby, obniżeniem się poziomu wód podziemnych, co przełoży się na funkcjonowanie ekosystemów. Już obecnie w ekosystemach miejskich obserwuje się nakładanie skutków suszy na silną presję działalności człowieka.

Miasta potrzebują działań ukierunkowanych zarówno na przeciwdziałanie powodziom jak i skutkom suszy. Powinny być więc wzmocnione procesy prowadzące do poprawy i przywracanie naturalnych warunków obiegu wody oraz wzmocnienie naturalnej retencji.

Z punktu widzenia miast konieczne są działania zmierzające do rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury. Potrzebne są także działania dwutorowe w tym zakresie tj. tam gdzie to możliwe systemy bazujące na naturalnych rozwiązaniach w zakresie gospodarki wodnej, jak i działania z zakresu hydro-inżynierii (np. modernizacja istniejących systemów kanalizacji, w tym działania polegające na rozdzieleniu sieci kanalizacji ogólnospławnej, budowie kanalizacji deszczowej, retencja kanałowa).

- niewystarczające rozwiązania legislacyjne i organizacyjne służące ochronie zasobów wodnych;

Szczególnie w miastach wykorzystanie wody pitnej jest nieracjonalne, co oznacza zarówno wysokie, niepotrzebnie ponoszone koszty jej uzdatniania i dystrybucji, a równocześnie nadmierne wykorzystanie zasobów wód. W wielu miastach nieoszczędne wykorzystanie wody powoduje okresowe problemy w zaopatrzeniu ludności w wodę.

W miastach ochrona zasobów wodnych to przede wszystkim podejmowanie działań na rzecz optymalizacji systemów i procesów dostarczania i zużycia wody (np. monitorowanie sieci

wodociągowej na potrzeby zarządzania awariami i przeciwdziałania stratom wody, projektowanie i wdrażanie systemów). Ważnym działaniem z zakresu optymalizacji zużycia wody jest wykorzystanie wody szarej w obiektach użyteczności publicznej a także tworzenie warunków do zwiększania naturalnej retencji terenowej.

- zbyt małe zintegrowanie na poziomie miast (w tym w ich polityce rozwoju) zadań związanych z gospodarką wodną z planowaniem przestrzennym i strategicznym oraz zarządzaniem kryzysowym;

Jak wskazują dotychczasowe badania i praktyka zarządzania w miastach konieczne jest zintegrowane podejście do zarządzania zasobami wodnymi, w którym ujęte zostaną aspekty presji, stanu i reakcji. Prawidłowe, zintegrowane ujęcie problematyki i zarządzania zasobami wodnymi w polityce rozwoju miasta to z jednej strony gromadzenie odpowiedniej informacji, z drugiej powiązanie jej z planowaniem przestrzennym (szczególnie na poziomie ustaleń w stadium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy). Jednym z elementów integracji zarządzania wodą w mieście powinny być plany zarządzania BZI, opisane w karcie rozwiązań dot. rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury. Dla zintegrowania gospodarowania wodą w miastach konieczne jest także tworzenie odpowiednich warunków współpracy między interesariuszami, w tym zarządcami terenów w zlewniach.

3. Wpływ na realizację celu/celów głównych KPM:

Racjonalizacja gospodarowania wodą w miastach wpisuje się w koncepcję „Miasta zielonego” szeroko zarysowanego w projekcie „Założeń aktualizacji Krajowej Polityki Miejskiej 2023”. Ochrona zasobów wodnych w przestrzeni oraz oszczędność wody w działalności człowieka jest w szczególności powiązana z celem nr 1 aKPM - Budowa miast otwartych i przyjaznych dla wszystkich jego użytkowników oraz celem nr 3 - Adaptacja miast do zmian klimatu i zwiększenie wykorzystania rozwiązań opartych na naturze. Dostęp do wody dobrej jakości stanowi podstawę procesów społeczno-gospodarczych. Widoczny jest zatem wpływ na cel nr 2 - Podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej miast.

Założenia aktualizacji Krajowej Polityki Miejskiej 2023,
<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/95365/kpm2023.pdf>

4. Wymiar terytorialny (wskazanie wraz z uzasadnieniem)

Racjonalizacja gospodarowania wodą dotyczy wszystkich kategorii miast. Uzasadnieniem dla intensyfikacji terytorialnej działań w tym zakresie jest lokalizacja geograficzna i problemy związane z procesami społeczno-gospodarczymi, a nie wielkość miast.

Według danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej Państwowego Instytutu Geologicznego zjawiskiem niżówki hydrogeologicznej w największym stopniu dotknięte są obszary województw wielkopolskiego, lubuskiego, zachodniopomorskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i lubelskiego oraz obszary na zachodzie i południowym zachodzie województwa mazowieckiego.

Ponadto z przeanalizowanych danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wynika, iż znaczna część miast tj. 46,2% boryka się z niedoborem wody. Jednak zidentyfikowane problemy dotyczą przede wszystkim miast małych, gdzie wskaźnik ten był większy o ponad 7 p.p. dla miast ogółem.

Raport: środowisko i adaptacja do zmian klimatu, 2021, Rzeńca A., Sobol A., Ogórek P. (red.), Obserwatorium Polityki Miejskiej, Instytut Rozwoju miast i Regionów (w druku).

5. Powiązanie z kierunkiem/kierunkami działań w ramach modelu odpowiedzialnej urbanizacji:

MIASTA SPRAWIEDLIWE – Tworzenie dobrych warunków do życia w czystym i zdrowym środowisku miejskim bez względu na lokalizację miejsca zamieszkania. Podnoszenie know-how w obszarze racjonalizacji gospodarowania wodą w przestrzeni miejskiej oraz dostarczenie systemowych rozwiązań w celu zapewnienia standardu jakości środowiska bezpiecznego i atrakcyjnego dla wszystkich mieszkańców.

MIASTA PRODUKTYWNE – Poprawa warunków rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez bieżący dostęp do wody dobrej jakości. Zapewnienie bezpieczeństwa wodnego dla wszystkich procesów społeczno-gospodarczych. Kreowanie i rozwój nowych branż z zakresu racjonalizacji gospodarowania wodą.

MIASTA ZIELONE – Miasta stawiające na wysokiej jakości środowisko przyrodnicze i wykorzystujące korzyści płynące z kompleksowych usług ekosystemowych. Rozwój powiązań pomiędzy błękitną i zieloną infrastrukturą w oparciu o rozwiązania oparte o przyrodę, a także ekoinnowacje techniczne. Błękitno-zielona infrastruktura na terenach zurbanizowanych służyć ma ludziom i przyrodzie.

6. Priorytet/istotność z punktu widzenia realizacji celu/ów:

Z uwagi na liczne powiązania i efekty synergiczne ‘Racjonalizacja gospodarowania wodą i rozwój błękitnej infrastruktury w miastach’ jest szczególnie istotna z perspektywy realizacji celów KPM.

7. Odniesienia do diagnoz, dodatkowe materiały źródłowe, literatura:

W zagospodarowaniu wód opadowych podkreśla się rolę powiązań błękitno-zielonej i szarej infrastruktury. Integracja różnych rozwiązań służy realizacji celów zarówno Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE), jak i tzw. Dyrektywy Powodziowej (2007/60/WE). W przypadku tej pierwszej szczególnie ważna jest ochrona wód powierzchniowych, wód podziemnych oraz poprawa stanu siedlisk przyrodniczych zależnych od wód. W przypadku Dyrektywy Powodziowej kluczowe jest ograniczanie ryzyka powodziowego dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

Powódzie w obszarach miejskich tzw. powódzie opadowe – błyskawiczne (*flash floods*) powodowane są przez zjawiska intensywne opady deszczu oraz zagospodarowanie terenu, a ich skutki dla miast spowodowane są najczęściej błędnymi rozwiązaniami i zaniedbaniami po stronie człowieka. Do głównych przyczyn powodzi opadowych w obszarach zurbanizowanych należą:

- ograniczanie udziału powierzchni biologicznie czynnych oraz uszczelnianie powierzchni miast skutkujące nagłym spływem powierzchniowym;
- nieprawidłowo zaprojektowane odwodnienia dróg i mostów oraz niedrożne przepusty skutkujące lokalnymi podtopieniami i infrastruktury komunikacyjnej;
- wylewy wody z kanalizacji (zbyt mała przepustowość sieci kanalizacji deszczowej).

Właściwe gospodarowanie wodami opadowymi w przestrzeni miast w odniesieniu do celów ochrony wód i celów zarządzania ryzykiem powodziowym obejmuje:

- ochronę wód powierzchniowych – Spowolnienie odpływu wód opadowych do odbiornika (rzeki) poprzez zastosowanie błękitno-zielonej infrastruktury w celu

- redukcji ilości dopływających zanieczyszczeń. Uruchomienie naturalnych procesów oczyszczania - sedimentacji, filtracji i fitoremediacji;
- dbałość o zasoby wód podziemnych – Przechwytywanie opadu i lokalną retencję wód opadowych, aby umożliwić zasilanie warstw wodonośnych. Zagospodarowanie opadu w miejscu jego występowania umożliwia ograniczenie skutków suszy i coraz częściej występujących niedoborów wody;
 - ograniczanie skutków powodzi opadowych – Spowolnienie odpływu wód opadowych do rzeki poprzez zastosowanie błękitno-zielonej infrastruktury i zmniejszenie ryzyka powodziowego.

W Polsce, na tle większości krajów europejskich, bardzo niekorzystnie kształtują się relacje pomiędzy poborem wody a jej zasobami, opisywane wskaźnikiem eksploatacji wody (*Water Exploitation Index*). Według danych EEA w Polsce wartość tego wskaźnika przekracza 20% (stan niedoborów), przy średniej eksploatacji wody w Europie na poziomie 10%, a w krajach Unii Europejskiej na poziomie około 15%.

Oszczędność wody i racjonalna gospodarka wodna jest zadaniem wyjątkowo pilnym, gdyż w wielu miastach obserwowane jest zjawisko systematycznego obniżania się poziomu wód podziemnych, a miasta identyfikują zagrożenie tzw. niżówką - suszą gruntową (46,2% badanych miast boryka się z niedoborem wody). Ponadto miasta w Polsce charakteryzują się złym stanem ogólnym zarówno wód podziemnych, jak i powierzchniowych. Niekorzystna sytuacja dotyczy wszystkich grup badanych miast i jest mniej korzystna niż wyniki na pozostałych obszarach Polski (w przypadku wód podziemnych zły stan dotyczy: 20,9% miast małych, 25,6% miast średnich oraz 39,5% miast dużych; w przypadku wód powierzchniowych zły stan dotyczy: 98,6 % miast małych, w 95,0% miast średnich oraz 84,2% miast dużych).

Wzrost presji na stan zasobów wodnych zwiększa ryzyko zachwiania równowagi bilansu wodnego. Brak wskazanej równowagi stwarza potencjalne zagrożenie deficytem wodnym w przypadku przekroczenia poboru wód podziemnych w stosunku do wielkości ich zasobów.

Błękitno-zielona infrastruktura dla łagodzenia zmian klimatu w miastach. Narzędzia Strategiczne, 2020, Ecologic Institute i Fundacja Sendzimira, Berlin, Kraków.

Błękitno-zielona infrastruktura dla łagodzenia zmian klimatu w miastach. Katalog Techniczny, 2019, Ecologic Institute i Fundacja Sendzimira, Berlin, Kraków.

Europe's water: An indicator-based assessment. Summary. 2003, European Environment Agency, Copenhagen.

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim.

Graf R., Pyszny K., 2016, Zintegrowana gospodarka wodna na obszarze metropolitalnym, w: red. Ł. Mikula, Integracja planowania przestrzennego w metropolii Poznań – problemy, metody, osiągnięcia, Biblioteka Aglomeracji Poznańskiej Nr 27, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Sprawozdanie z przeglądu europejskiej polityki w dziedzinie niedoboru wody i suszy, Bruksela, dnia 14.11.2012 r. COM(2012) 672.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy, 2020, Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie, Gliwice.

Projekt Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy, 2020, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Warszawa.

Raport: środowisko i adaptacja do zmian klimatu, 2021, Rzeńca A., Sobol A., Ogórek P. (red.), Obserwatorium Polityki Miejskiej, Instytut Rozwoju miast i Regionów (w druku).

STOP SUSZY! 2020 RAPORT od suszy 50-lecia do wzrostu retencji, 2020, Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie, Warszawa.

Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi oraz infrastrukturą hydrotechniczną w świetle prognozowanych zmian klimatu, 2012, IMGW-PIB, Warszawa.

8. Powiązane akty prawne:

Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, (Dz.U. 1985 nr 14 poz. 60, tekst jednolity).

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880, tekst jednolity).

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, (Dz.U. 1990 nr 16 poz. 95, tekst jednolity).

Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, (Dz.U. z 2003 nr 80 poz. 717, tekst jednolity).

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, (Dz.U. 1996 nr 132 poz. 622, tekst jednolity).

Ustawa z 7 lipca 1994 roku prawo budowlane, (Dz.U. 1994 Nr 88 poz. 414, tekst jednolity).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska, (Dz. U 2001 nr 62 poz. 627, tekst jednolity).

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne, (Dz.U. 2017 poz. 1566, tekst jednolity).

Ustawa o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy – rządowy proces legislacyjny, projekt na etapie konsultacji publicznych, (Projekt zwolniony z obowiązku opracowywania założeń projektu ustaw na podstawie wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów w trybie tzw. specustawy).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lipca 2018 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszarów i granic aglomeracji, (Dz.U. 2018 poz. 1586).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu", (Dz.U. 2018 poz. 1339).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2017 r. w sprawie zlewni, (Dz.U. 2017 poz. 2509).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu ustalenia i

ewidencjonowania przebiegu granic obszarów dorzeczy, regionów wodnych oraz zlewni, (Dz.U. 2017 poz. 2505).

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania, (Dz.U. 2019 poz. 244).

9. Powiązanie wyzwania z globalnymi i europejskimi wyzwaniami rozwoju, w tym z realizacją celów zrównoważonego rozwoju ONZ (SDG):

AGENDA 2030 (SDG) – Z wyzwaniem ‘Racjonalizacja gospodarowania wodą i rozwój błękitnej infrastruktury w miastach’ wiąże się Cel 6 Agendy 2030 ONZ - „Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi”. Jego uszczegółowienie stanowią cele pośrednie sformułowane jako: zapewnienie powszechnego i sprawiedliwego dostępu do bezpiecznej wody pitnej po przystępnej cenie; znaczące podniesienie efektywności wykorzystania wód we wszystkich sektorach oraz zapewnienie zrównoważonego poboru oraz zapasów wody słodkiej, by rozwiązać problem niedoboru wody i znacząco zmniejszyć liczbę ludzi cierpiących z tego powodu; zapewnienie ochrony i odtworzenie ekosystemów zależnych od wody; wsparcie i wzmacnianie udziału lokalnych społeczności w poprawie gospodarowania zasobami wodnymi i polepszaniu infrastruktury sanitarnej.

STRATEGIA ZIELONEGO ŁADU UE – Racjonalizacja gospodarowania wodą powiązana jest jedną z kluczowych inicjatyw Strategii tj. „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”. Zasobooszczędność jest bezpośrednio powiązana z problemem niedoboru wody i pogłębiającego się zjawiska suszy. Strategia wskazuje na potrzebę ekologizacji europejskich miast i zwiększenia bioróżnorodności przestrzeni miejskich. W dokumencie zauważono konieczność wdrożenia błękitnej infrastruktury dla poprawy gospodarowania wodami opadowymi z uwagi na wielowymiarowe korzyści ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. W Strategii wskazano, iż centralną rolę w ograniczaniu różnego rodzaju zapotrzebowania na zasoby gruntowe w UE i przeciwdziałaniu zmianie klimatu ma odegrania zrównoważona niebieska gospodarka. Zaznaczono ponadto, aby chronić obywateli i ekosystemy w Europie, UE musi lepiej monitorować zanieczyszczenie powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumpcyjnych, informować o tych zanieczyszczeniach, zapobiegać im oraz usuwać ich skutki. Z myślą o rozwiązaniu tych powiązanych problemów Komisja przyjmie w 2021 r. plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby. Strategia Zielonego Ładu UE zauważa potrzebę odtworzenia naturalnych funkcji wód powierzchniowych i gruntowych. Wymaga tego ochrona i odbudowa różnorodności biologicznej w rzekach, jeziorach, na terenach podmokłych oraz w estuariach. Odtworzenie tych funkcji jest również potrzebne, by zapobiegać stratom powstałym w wyniku powodzi oraz ograniczać te straty. Wprowadzenie strategii „od pola do stołu” ograniczy zanieczyszczenie środowiska związane z nadmiarem substancji biogenych. Komisja zaproponuje ponadto środki dotyczące zanieczyszczeń z odpływów wody z terenów miejskich oraz nowych, szczególnie szkodliwych zanieczyszczeń takich jak mikrodrobiny plastiku i chemikalia, w tym produkty lecznicze.

NOWA AGENDA MIEJSKA ONZ – Znaczenie wody w dokumencie wskazane zostało przede wszystkim w rozumieniu konieczności zapewnienia powszechnego dostępu do wody

pitnej. Zauważono także powiązania terenów zieleni z ich znaczeniem w rozumieniu ochrony przeciwpowodziowej i ochrony przed suszą. Ponadto wskazano na potrzebę stosowania długoterminowych procesów planowania miejskiego i terytorialnego oraz praktyk zagospodarowania przestrzennego, które obejmują zintegrowane planowanie i zarządzanie zasobami wodnymi, biorąc pod uwagę kontinuum miejsko-wiejskie w skali lokalnej i terytorialnej oraz udział zainteresowanych stron i społeczności. Agenda wskazuje na konieczność promowania ochrony i zrównoważonego wykorzystywania wody poprzez rehabilitację zasobów wodnych na obszarach miejskich, podmiejskich i wiejskich, zmniejszenie ilości ścieków i ich oczyszczanie, ograniczanie do minimum strat wody, promowanie ponownego wykorzystywania wody oraz zwiększenie potencjału magazynowania, retencji i uzupełniania wody, biorąc pod uwagę cykl hydrologiczny. W znaczeniu racjonalizacji gospodarowania wodą zwrócono uwagę na kierunek przeciwdziałania marnowaniu wody i promocji jej odzyskiwania.

NOWA KARTA LIPSKA – W dokumencie wskazano, iż: „Dobrze zaprojektowane, zarządzane i połączone ze sobą tereny zielone i obszary wodne są warunkiem koniecznym do osiągnięcia czystego i zdrowego środowiska życia, adaptacji do zmian klimatu i zachowania i rozwoju bioróżnorodności w miastach.

AGENDA TERYTORIALNA UE 2030 – Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury wskazany został w dokumencie jako kluczowy dla zrównoważonego rozwoju miast. Aspekty związane z racjonalizacją gospodarowania wodą podkreślono w znaczeniu gospodarki o obiegu zamkniętym. Wskazano na coraz większą potrzebę zasobooszczędności w znaczeniu obiegów wody. Ponadto wskazano konieczność ochrony jakości wody ze względu na bezpieczeństwo ludzi i środowiska przyrodniczego.

UNIJNA STRATEGIA NA RZECZ BIORÓŻNORODNOŚCI 2030 – Strategia odwołuje się do ramowej dyrektywy wodnej wskazując, że osiągnięcie jej założeń wymaga podjęcia większych starań w celu odbudowania ekosystemów słodkowodnych i przywrócenia naturalnych funkcji rzek. Zauważa ponadto, iż władze państw członkowskich powinny przeprowadzić przegląd zezwoleń na pobór i piętrzenie wód, aby wdrożyć przepływy hydrobiologiczne w celu osiągnięcia dobrego stanu lub potencjału wszystkich wód powierzchniowych oraz dobrego stanu wszystkich wód gruntowych najpóźniej do 2027 roku. W tym celu do 2023 roku Komisja zapewni państwom członkowskim wsparcie techniczne w związku z wdrażanymi przez nie środkami.